

Proveniensprincipen i det moderna informationssamhället

Några reflektioner kring arkivering i
verksamma IT-system i samband med omorganisationer

Erik Norgren, landstingsarkivarie
FALK 2016-05-26

Proveniensprincipen

”I afseende på handlingarnas ordnande i offentliga arkiv har en grundsats efter hand mer och mer gjort sig gällande, som betecknats med växlande namn, "le respect des fonds" (...), "proveniensprincipen" eller "ursprungsprincipen". Därmed menas, att man ordnar och sammanhåller som ett organiskt helt de handlingar, som uppstått eller samlats på grund af en offentlig myndighets funktioner.”

Nordisk familjebok, ”Arkiv-vetenskap” (1904)

- Har denna gamla arkivordningsprincip någon betydelse för informationshanteringen i dagens moderna IT-system?

Landstinget Västernorrland idag

- Omfattande omorganisation av specialistvården
- Från fysiskt bunden sjukhusorganisation till länsövergripande klinikorganisation byggd på verksamhetsområden
- Vad innebär dessa förändringar för informationshanteringen i journalsystemen?

Elektroniska journaler

- I december 2009 slutfördes övergången från pappersjournal till elektronisk journal i specialistvården
- Den pågående omorganisation av specialistvården kommer att påverka hanteringen av journaler på ett sätt som tidigare omorganisationer inte gjort

Patientdatalagen (2008:355)

- Påverkar organisationshanteringen i vårdinformationssystem genom styrande regler på flera punkter, tex:
 - Journaluppgifter som dokumenterats hos en vårdenhet får inte göras tillgängliga för personal vid annan vårdenhet hos samma vårdgivare om patienten motsätter sig det. I sådan fall ska uppgiften spärras (4 kap 4§ PDL)
- För att det ska vara möjligt måste journaluppgifter som skapats hos en viss vårdenhet kunna hållas isär från journaluppgifter skapade av andra vårdenheter
- Kopplingen mellan informationen och den organisatoriska enhet som skapat den måste alltså bibehållas

Omorganisationer

- Hur bibehåller man kopplingen mellan informationen och den enhet som skapat den när man gör omorganisationer?
- Vad händer med den upphörda organisationen?
- Vad händer med information som den upphörda enheten skapat?
- Det är här det börjar bli intressant:
 - Det behövs ett regelverk för hur man hanterar omorganisationer i IT-system

Hanteringen av den upphörda enheten och dess information

- Regelverk för hur detta hanteras i verksamma IT-system
- Borde vara en uppgift för en arkivarie men det är det sällan
- Arkivarien kopplas först in när det är dags att byta IT-system och en överföring till E-arkiv är aktuell

HSA – nationell organisationskatalog

- Kommuner, landsting och privata vårdgivare
- IT-system hämtar uppgifter om organisation, personal, mm för bl.a. behörighetshantering
- Integrerat mot nationell spärrtjänst, autentiseringstjänst (SITHS) m.fl. säkerhetstjänster
- Nationell patientöversikt (NPÖ), Journal på nätet, m.m.

Organisationsförändringar i HSA

- HSA har sedan 2013 regelverk för arkivering av stängda vårdgivare och vårdenheter
http://www.inera.se/Documents/TJANSTER_PROJEKT/Katalogtjanst_HSA/Stodjande/hsa_arkivering_av_stangda_VG_och_VE.pdf
- Innehåller bl.a.
 - Vägledning när en enhet ska anses stängd
 - Regler om arkivering i HSA av information om den stängda enheten

Arkivering av stängda vårdenheter i journalsystemet

- Det är inte tillräckligt tydliggjort att en stängning av en vårdenhet i HSA även får konsekvenser för informationen i anslutna system
- I princip: stängs en vårdenhet i HSA måste vårdenheten även stängas i det anslutna journalsystemet
- Konsekvensen: vårdenhetens journaler arkiveras
 - Arkiveras i det aktiva journalsystemet (läsdatabas), eller
 - Överförs till E-arkiv

Så jobbar vi med detta i Västernorrland

- Pågående omorganisation av specialistvården
- Gemensam förändringsprocess för organisationen i alla större IT-system med direkt eller indirekt koppling till HSA
 - Vårdsystem
 - Personalsystem
 - Ekonomisystem
 - Ärende- och dokumenthanteringssystem
- Särskild tonvikt på förändringarna i vårdsystemet SYSteam Cross där alla journaler från de kliniker som upphör läggs i läsdatabas

Effekter (bl.a.)

- Den organisatoriska kontexten bakom tillkomsten av journalerna säkras (proveniensprincipen)
- En behörighetshantering i enlighet med Patientdatalagen säkras
- Ur ett organisationsperspektiv förbereds informationen för överföring till E-arkiv

Proveniensprincipen i det moderna informationssamhället

- Vad är det då jag gör i arbetet kring organisationsförändringar?
- Det svar jag kommit fram till är enkelt:
 - Jag gör det som jag alltid gjort som arkivarie,

Tillämpar

PROVENIENSPRINCIPEN

Är arkivarien med på tåget?

Har vi arkivarierna en uppgift att fylla i samband med organisationsförändringar i IT-system?

Svaret är JA – om vi tar den

